SURINAAMSCH WEEKBLAD.

ABONNEMENT.
Voor 12 maanden. . . . . f 10.—
» 6 maanden. . . . . » 5.50.
» 3 maanden. . . . . » 3.00.

No. 20.
ZONDAG 15 MEI.
1853.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
Voor iedere regel . . . . f 0.25.
behalve 75 ct. Zegelgeld, hetwelk bij elke plaatsing moet voldaan worden.

PARAMARIBO.

ADVERTENTIëN.

GODSDIENSTOEFENING bij de Nederduitsche Hervormde Gemeente Vrijdag Avond den 20 dezer, te half zeven uren.

ADMINISTRATEUREN der Centralisatie *Buitenrust*, bieden bij inschrijving het hoogste bod goedgekeurd wordende, te KOOP aan tegen KONTANTE BETALING.

16 à 17 vaten SUIKER,

om voor rekening en risico van den kooper binnen *acht* dagen van genoemde Centralisatie af te halen.

Zullende de inschrijvings-billetten ten kantore van Wm. HUMPHREIJS tot DINGSDAG den 17den Mei 1853, des voormiddags ten 9 ure worden aangenomen. (7457)

Op DONDERDAG den 19 Mei e. k. 's namiddags 4 ure, zal door den Vendumeester A. SALOMONS, ten huize van wijlen Mevrouw de Wed. M. J. POLAK aan de *Gravenstraat*, worden verkocht:

MEUBELEN, Koper en Glaswerk, SLAVEN, enz., enz.

De GOEDEREN en SLAVEN zullen daags vóór en op den verkoopdag te bezigtigen zijn.

JUDA M. POLAK,
I. M. POLAK,
(7458) *Executeuren.*

A. SALOMONS Vendumeester zal in den loop der aanstaande week den preciesen dag nader te bepalen ten huize van den WelEd. Gestrengen Heer G. C. P. BALFOUR VAN BURLEIGH verkoopen:

Wel onderhoudene *Meubelen*,

en wat verder ten voorschijn zal worden gebragt. (7455)

DE PILLEN VAN
HOLLOWAY
zijn zeer aanbevelingswaardig in geval van zware hoofdpijnen, zwakke en zenuwachtige gestellen, duizeling, enz.

Mejufvrouw DRINKWATER te Liverpool (Castel street) woonachtig, was sedert geruimen tijd ziekelijk geweest, lijdende doorgaans aan zware hoofdpijnen, een zenuwachtig en zwak gestel, en dikwijls aan duizelingen, onderhevig zijnde, die haar telkens deden nedervallen. Zij volgde stiptelijk de haar voorgeschrevene geneesmiddelen, doch haar toestand verbeterde zich niet. Eindelijk begon zij de *pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, 't welk voortreffelijk geneesmiddel hare maag en geheel haar gestel binnen korten tijd versterkte en hare hoofdpijnen deed verdwijnen, zoodat zij zich thans volmaakt wel bevindt.

Deze *pillen* zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, à f 1, f 3 en f 5. (7081)

Te Huur:

De Buitengrond *ABIGAELS-HOOP*, met deszelfs GEBOUWEN etc., gelegen aan het verlengde pad van *Wanica*, 1½ uur van *Paramaribo*.

Adres ter dezer Drukkerij. (7084)

Paramaribo, den 14 Mei 1853.

J. VOET

heeft ontvangen met de *Caspar de Robles*, *Louisa Josina* en vroeger per de *Y. Stroom*, eene partij

MANUFACTUREN,

waaronder,

GEBLOEMD NETELDOEK, GESTREEPTE CALICO

voor Mans Hemden, SCHOTSCH BATIST,

GLASWERK,

supra fijne *Lakens*, enz. (7079)

J. A. DE VRIES

biedt tegen *billijke prijzen* te KOOP aan:

Bakkeljaauw in okshoofden,
MESS. VLEESCH
in heele, halve en kwart vaten,
VATEN MESS. SPEK,
halve vaten *SHOULDERS*,
HALVE DITO *TONGEN*,
vaten *Makreel* en *Haring*,
KAARSEN in soorten, **ZEEP**,
Supra fijne *BLOM*,
BESCHUIT *in vaten*,
Allerlei Eetwaren in blikjes.
DIFFERENTE SOORTEN DRANKEN,
en *Echte Havana*

SIGAREN.

(7456) *Paramaribo, den 14 Mei 1853.*

VOET & CO.

hebben ontvangen met de laatst gearriveerde schepen:

Eene partij

Manufacturen,

welke zij door *LIQUIDATIE* der FIRMA

ZEER GOEDKOOP

zullen uitverkoopen. (7082)

Buitengewone soorten LEDER tot het maken van SCHOENEN en echte *Marokeinsche Schachten* voor verlakte Laarzen, bij

J. P. TAFARES JR.,

(7083) *Mr. Schoen- en Laarzenmaker.*

Verkrijgbaar bij

N. BOX & CO.,

VERSCHE *HAVER* in 3/4 vaten, *Visschersgaren*, extra **SIGARENTABAK**, enz., enz. (7451)

Te bekomen bij

G. H. L. BAKKER

doch à *KONTANT*:

Versche Provisien,

als: puik puike *AARDAPPELEN* à f 3, BOTER à f 10, extra HARING à f 1,75 per vaatje, PATENT OLIE in pullen à f 6, IDEM in *heele* en *halve* amen, GENUA OLIE in wijnfl. à f 1,50, GROENE ERWTEN en GORT in mudsvaten, GRAAUWE ERWTEN, en **BRUINE BOONEN** in zakjes, **ROOKSPEK, PEKELSPEK,** ***WORST, SAUCIJSJES,*** **ROLPENS**, 1e kwaliteit, *Zoutvleesch*, gem. Lengvisch, *Ansjovisch*, *Hammen*, Zm., Zw. en Vr. *KAZEN*, ***HAVANA SIGAREN*** *in soorten*, TABAK, BIER in vaten en in manden, ***WIJN in halve vaten***, **NEGERPIJPEN, *GENEVER*,** BRANDEWIJN, ingelegde *GROENTEN*, *KOMKOMMERS* in oksh. in azijn, **BAL-KLEEDJES**, **SCHOENEN IN SOORTEN**, en meer andere GOEDEREN, te veel om te specificeeren. (7080)

Paramaribo, den 14 Mei 1853.

In *commissie* ontvangen en voor *civiele prijzen* te bekomen bij

A. B. BIBAZ,

SOUSSANS, MEDOC, PONTET, PEAUILLAC CANET en PLAN-DUTILH } in kistjes; allen zuiver onvervalschte

ROODE WIJN,

en van eene buitengewone *exquise qualiteit.* (7454)

Paramaribo, den 11 Mei 1853.

Aangebragt per de laatst gearriveerde schepen en verkrijgbaar bij

Wed. J. VAN PRAAG,

W. p. en p p *PLANKEN*, PIK, TEER, HARPUIS, TERPENTIJN, Patent, Lamp en Lijn *OLIE*, **WITLOOD, DROOGE VERFWAREN, AMERIK. VLAXEN,** *Sluistouw*, en ander *Touwwerk* gesorteerd, *STOELEN* met houten en rieten zittingen, HOBBEL dito, Koffijzakken, Katoenzakkendoek, *Suikerkalk*, *Kalksteen*, FULTON-MARKET Family VLEESCH in ½ vaten, *RIJST*, super fine *BLOM*, *Versch* KOORNMEEL, alsook: 1ste QUALITEIT *SUFFOLK DRIL*, enz., enz. (7453)

Bij W. MEIJER:

BOTER, DAKPANNEN, STEENEN, KALK en CEMENT, PLANKEN, IJZERWAREN, Timmer en gemalen KRIJT, Velin Post PAPIER, Lakensche ROKKEN en Satijnen VESTEN, SCHOENEN, Linnens, Batist, Katoen, Kamer- en Neteldoek en Diverse MANUFACTUREN. (7120)

HET WEEKBLAD.

PARAMARIBO, 14 MEI 1853.

Het aantal misdaden in het naburige *Britsch Guyana* is in den laatsten tijd dermate toegenomen, dat dit aldaar de meeste bezorgdheid verwekt. Het volgende, ontleend aan de *Royal Gazette* verdient wel eenige opmerking:

De lijst der Crimineele Zaken, zegt dezelve, welke bij de laatste Zitting van het Hoog Crimineel Geregtshof te *Berbice* zijn behandeld, bood een geduchter schouwspel aan dan zulks naar onze herinnering, nog immer het geval geweest is. Dertien gevallen van zwaren misdaad zijn onderzocht en uit deze, zijn twee mannen (Coelies) en eene vrouw veroordeeld, om ter dood gebragt te worden. Dit Hof, dat gewoonlijk slechts eene vierschaar was, waar niemand ter dood werd verwezen, heeft, naar het blijkt, in eens deszelfs karakter veranderd. Naar het tegenwoordige te oordeelen, komt men tot de gevolgtrekking dat de toekomst weinig belovend is; tenzij indedaad de gestrengheid van het voorbeeld eenigen invloed tot zedelijke verbetering bewerke. Wij zelven zijn tegen de straffe des doods, uit het beginsel dat zelfs de regtvaardigste aardsche regter geen regt heeft het leven te nemen wegens eene misdaad; doch de omstandigheden waarbij bijzonder de Coelies, ongestraft de gevolgen van snoode wandaden welke hen op elke andere plaats zouden hebben doen ophangen ontkwamen hebben zoo herhaaldelijk plaats gevonden, dat de misdaad onder hen in dezelfde mate als hun aangroeijend getal is toegenomen, en in evenredigheid met de voorregten welke zij genoten hebben. Alles wel beschouwd zal het welligt wijs zijn, letterlijk »oog voor oog, tand voor tand, leven voor leven" te geven.

Van goederhand vernemen wij dat een onzer Ambtenaren zich onledig houdt met het opmaken van een beredeneerd register der Wettelijke verordeningen, welke van af het jaar 1816 tot en met 1852, binnen deze Kolonie zijn uitgevaardigd, ten einde nader in druk te worden uitgegeven. — De correctie hiervan zal aan iemand worden toevertrouwd, wiens bekendheid met de Koloniale Wetgeving, genoegzamen waarborg voor eene rigtige behandeling oplevert.

Per het schip *Jan Visser* is van hier vertrokken de Heer G. DIJKMANS, onlangs als Ambtenaar uit Nederland herwaarts gezonden. — Zijn de ons gedane mededeelingen juist, dan heeft deze Heer de terugreis aanvaard op grond dat het hem aanvankelijk toegekende salaris van *f* 1200. — per jaar, voor hem ontoereikende zoude zijn. — Neemt men nu in aanmerking dat de meeste ondergeschikte Ambtenaren alhier, van tien- en meerjarigen diensttijd, naar evenredigheid zich met minder behelpen moeten, dan kan dit niet anders dan de meeste bevreemding bij onze ingezetenen verwekken.

Maandag avond ll. is ter hoogte van de zoogenaamde *Soekie baka*, eene pont toebehoorende aan GEBS. OPPENHEIMER, en komende van de pl. *Dijkveld* met eene lading Suiker, verongelukt. — Naar wij vernemen is een groot gedeelte der lading verloren gegaan.

Welke is de waarschijnlijke invloed die de jongste goudontdekkingen en daarmede zamenhangende volksverhuizingen hebben moeten, op de maatschappelijke en volkenregtelijke toestanden der aarde.

Wanneer men dagelijks de tijdingen leest der voortdurende in verschillende streken der aarde nieuw ontdekt wordende goudlagen en van den steeds toenemenden vloed der van allerwege naar die gulden gewesten heenstroomende volksmassa's kan ook de oppervlakkigste, de onnadenkendste lezer niet nalaten voor een oogenblik zijne gedachten te laten gaan over de mogelijke en waarschijnlijke gevolgen eener zoo verwonderlijke wereldgebeurtenis. Voor den niet oppervlakkigen en niet onnadenkenden lezer doet zich een verschiet op van gevolgen, dat niet te voorzien is.

Inderdaad is deze plotselinge herschepping van de barste en meest woeste oorden in middenpunten van rijkdom en bedrijvigheid, is deze helderziendheid die onverhoeds schatten ontdekt in hetgeen men sinds jaren, als droomende en met gesloten oogen, achteloos was voorbijgegaan, is dit wat men voor een Oostersch sprookje eener betooverde wereld zou kunnen houden, niet het meest verwonderlijke, noch het meest bewonderenswaardige dezer groote aanvangende omwenteling in de bestaande maatschappelijke en volkenregtelijke toestanden. Een kortzigtig verstand, dat in alles slechts op zich zelf staande feiten en gebeurtenissen van het oogenblik ziet, moge zich te vreden stellen met de verklaring dat alles is toeval en grillige zamenloop van omstandigheden; het dieper inzigt dat geen toeval maar een altoos werkzame regel van steeds zamenhangende en zich in overeenstemming en verband met elkander ontwikkelende toestanden erkent, beseft, ook wanneer hij den omvang van hetgeen hij aanschouwt niet overziet, dat wij staan in het midden van eene dier groote natuurwerkingen die, even als de geweldige verschijnselen der stoffelijke natuur, nieuwe vormen en nieuwe zamenstellingen in het leven roepen.

Wij laten nu daar, wij gewagen alleen voor memorie, van dien invloed der hedendaagsche goud ontdekking, welke het in omloop brengen van eene zoo ontzaggelijke massa metaal, bijna zonder kosten verkregen, minder voortgebragt dan verzameld, op de finantiële gesteldheid der schatkisten, vooral op de waarde der staatsschuldbrieven, hebben moet. Dit deel alleen is eene afzonderlijke behandeling en grondige studie overwaardig. Wij vestigen thans de aandacht op een ander punt: de volksverhuizingen; op den invloed dier volksverhuizingen voor de staten waarvan zij uitgaan, op den invloed voor de gewesten waarheen zij zich begeven.

De prikkel tot verhuizing bestond voordat men nog iets van de Californische en Australische goudlagen vermoedde. De prikkel was pauperisme; er was voor velen in de ontwikkelde maatschappijen geene plaats of ruimte over. Er was drang tot uitzetting op die punten waar alle plekken bezet waren. Toen die overtuiging levendig was geworden, zag men in, dat de tijd der uitzwerming gekomen was. De heilzame nood dwong tot de uitvoering der groote natuurwet, de verbreiding en verspreiding der natiën over alle deelen der aarde; op nieuwen bodem moesten verschillende stammen en rassen elkander ontmoeten, zich met elkander mengen en vereenigen, om nieuwe maatschappijen en nieuwe natiën te vormen. Wij zien thans weder onder onze oogen gebeuren de herhaling van een schouwspel dat wij alleen uit de overleveringen onzer voorouders kenden, waarvoor wij meenden dat wij te beschaafd en te behoudend waren, een schouwspel echter dat zich steeds herhalen zal en moet, wanneer gelijke oorzaken wederom haren natuurlijken drang zullen uitoefenen. Zoolang de aarde bestaat zal de wet gelden, dat de kracht die tot uitzetting dwingt de ledige ruimten zal doen innemen. Weder zien wij de werking dier nog onverklaarde wet, dat, even als de visschen die tegen den waterstroom opzwemmen en de vogelen die tegen den luchtstroom vliegen, de verhuizende volksrassen zich bij voorkeur tegen de wenteling der aarde vooruit bewegen.

En juist op dit oogenblik, dat de overtuiging om nieuwe landen en nieuwe toestanden onder andere hemelstreken te gaan vestigen levend is geworden, juist nu de overtuiging begint daad te worden, op ditzelfde oogenblik worden wij verrast door de ontdekking van onuitputtelijke, van voor de geringste moeite verkrijgbare rijkdommen, niet op ééne bijzondere plek maar op de meest uiteenloopende punten der aarde, in onontgonnen streken die voor eeuwen ruimte en toevlugt bieden aan de dringendste uitzwermings-behoefte. Bij den prikkel van den nood, voegt zich nu een tweede prikkel: uitzigt op bestaan, op welvaart, op rijkdom. Er is niet alleen meer een afstootend, er is ook een aantrekkend element. De nood dwingt de oude woonstede te verlaten; het vooruitzigt om rijkdom te verwerven lokt tot het kiezen eener nieuwe woonstede. De volksverhuizingen hebben nu een bepaald doel en eene bepaalde rigting gekregen. Het onbewoonde barre oord is als door een tooverslag veranderd in een onafzienbaar gebied van allerlei bedrijvigheid, in een middenpunt van werkzaamheid, van maatschappelijk trachten en streven. Het schitterend lokaas heeft in één oogenblik gedaan, wat anders eeuwen zou zijn vertraagd; het heeft de kern eener zich vormende maatschappij te voorschijn geroepen, om welke zich voortdurend nieuwe krachten zullen verzamelen en vereenigen.

Welke is nu de invloed der volksverhuizingen voor de staten, waarvan zij uitgaan? Wij kunnen, vooral hier, slechts gissenderwijze spreken. Wij gelooven, dat ook hier die invloed zal zijn weldadig. De kracht die uit het land gaat is geen verlies, wanneer die kracht daar geene aanwending vinden kan. Indien zij te veel, indien zij overbodige kracht is, verligt hare afscheiding meer dan zij verzwakt. Want ook hier is de kracht die niet gebruikt wordt, hindernis en verlies. Men zal misschien de opmerking maken, dat de kracht heengaat en de zwakheid blijft, dat niet de paupers verhuizen, maar de gezeten burgers die onder den last der armoede hielpen torschen. Al zij dit zoo, wat moet het gevolg zijn? Dat dit dunnen der voorstaande rijen aan de achterstaanden gelegenheid geeft vooruit te komen, dat; waar gezeten burgers open plekken laten, paupers die open plekken bezetten kunnen. Dit resultaat kan zich niet plotseling, niet spoedig vertoonen. Er kunnen een tal van jaren heengaan, eer deze allengsche overgang van den staat van pauperisme tot den staat van gezeten bestaan, een zigtbaar en merkbaar feit wordt. Maar het schijnt te mogen worden aangenomen dat, wanneer de druk, die de aanwending der kracht belet, wordt opgeheven, de natuurlijke veerkracht zich langzamerhand zal doen gelden en gebruik maken van de gelegenheden die voor haar zullen openstaan.

Welke de invloed der volksverhuizingen zijn zal voor de gewesten waarheen zij zich begeven, hebben wij ten deele reeds met een woord aangestipt. Toen wij eene zoo veelomvattende vraag aan het hoofd dezer beschouwing stelden, hebben wij echter in de verte niet gedacht aan de mogelijkheid, om eene zelfs oppervlakkige beantwoording er van binnen de enge grenzen van een courantenartikel te bepalen. Wij wilden meer de aandacht vestigen op de vraag, dan ondernemen een antwoord te geven. Toch willen wij, in dit vogel-perspectief, nog op één punt wijzen. Wij willen wijzen op dit uiterst merkwaardig en belangrijk feit, dat om deze goudmijnen zamenvloeijen, niet alleen de volksverhuizers der nieuwste beschaving, maar ook de volksverhuizers der oudste en eerste beschaving. Bij de goudmijnen van het jeugdig Amerika en het jeugdig Australie ontmoeten het oude Azië en het oude Europa elkander, om zich met elkander te vermengen. Het onbeschaafdste element komt in aanraking met het overbeschaafdste. Door gelijke motiven geleid, vereenigen zich onder éénen regel de verschillende typen der Europesche en die der Aziatische maatschappijen.

Wij zullen deze schets niet verder uitwerken. Wij bepalen ons tot deze opmerking. Laten wij slechts in onze gedachten een menschenleeftijd vooruitzien. Laten wij gissen wat, over een dertig of veertig jaren, uit het zaad dat wij in onze dagen zien en helpen strooijen, kan opgewassen zijn. Wanneer wij ons voorstellen hoe die menging van de meest afwijkende rassen en typen zich versmolten heeft tot eenheid, onder omstandigheden geheel verschillend van hare vroegere, wanneer zij zullen zijn geworden eene eigene type, eene type noodwendig in overeenstemming met de bijzondere, van die van Europa en Azië gansch onderscheidene, gesteldheid van land, bodem en luchtstreek, — wanneer wij ons daarbij voorstellen de groote omwenteling in verkeer, handel en betrekking welke ontstaan moet zoodra de staten van Australie en Westelijk Amerika elkander over den Stillen Oceaan wederkeerig de handen reiken, gelijk thans over den Atlantischen Oceaan Europa en Amerika doen, en wij dan weder berekenen den invloed en de terugwerking dezer jeugdige krachten op het gedeelte van Azië, inzonderheid op het fabelachtig Japan, dat door den Zuid-Oceaan bespoeld wordt, — dan kan men niet de erkenning terughouden, dat wij den aanvang zien van een dier groote schouwspelen, waarin de natuur, oude vormen en typen scheidende en brekende, door nieuwe verbindingen en zamenstellingen, nieuw, verjongd leven en nieuwe toestanden schept. (*Arnh. Court.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Paramaribo, den 10 Mei 1853.

Aan den Heer Redacteur van het Surinaamsch Weekblad.

Mijnheer!

Zijt zoo goed, en druk in UEd. geacht en veel gelezen wordend Blad de onderstaande gevoelens van vele Ingezetenen dezer bevolking uit. — Waardoor UEd. zult verpligten.

UEd. D. V. Dienaren,
A. — Z.

LEST HEUGT BEST!

Wanneer waarheid is, wat de ouden waarheid noemden, dan is het waar dat onze Kolonie gedurende de laatste jaren vele verliezen van verschillenden aard leed; dan hebben wij *heden* een degelijk verlies te betreuren, door de afreize van den waardigen en algemeen geachten heer JOHANNIS HELB!

Gedurende bijna *vijf-en-dertig* jaren was hij alhier gevestigd, en bleef hij zijn rond character

en zijnen edelen inborst onafgebroken getrouw.

Zijne minzame regtvaardige wijze van denken, gepaard met zijnen welwillenden omgang, deden hem door ieder weldenkende hoog schatten, en stemden den geboren Nederlander en Surinamer evenzeer als den Buitenlander, die met hem in aanraking kwam, tot genoegen en vooral tot achting voor hem.

Als Burger verliezen wij veel aan hem; als Ambtenaar niet minder; belast met eene der moeijelijkste en onaangenaamste aller betrekkingen, (het innen van Landslasten) en later met de Administratie van Financien, wist hij aan zijnen pligt te voldoen, en was van het Gouvernement, van den Ambtenaar, en van den Burger de eerlijke, getrouwe en bereidwillige vriend!

Wat hij voor de Schutterij was, weet ieder oud en jong Kolonist; — van den minderen rang tot dien van Officier geklommen, bleef hij zich in beleid, bedaardheid, braafheid en minzaamheid gelijk, getuige de fatale brand in het jaar 1832. Wie was er het eerste bij? Wie bleef er tot het laatste bij? De destijdige Kapitein Adjudant J. HELB.

Getuige de voor den Burger onaangename tijd van het embargo in den jare 1832. Wie was de flinke, moed insprekende, ferme en toch altijd beleefde Kapitein Adjudant der destijds aan de Krijgswetten onderworpene Schutterij? Wie hielp de als Soldaat dienstdoende manschappen niet alleen den last dragen, maar degelijk verligten? J. HELB!

Dan laten wij hem geenen verder lof als Schutter toezwaaijen; zijne latere benoeming door Z. M. onzen geëerbiedigden Koning tot Majoor van dit, door hem zoo bemind Korps en daarna de vereerende onderscheiding van als zoodanig tot Ridder van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, te worden benoemd, zettede op zijne waarde deszelfs volledig zegel!

Wat hij als Chef van het brandwezen was, dit weet ieder die aan dat *ongelukkig* noodwendig ligchaam verbonden is, het beste, vooral weten dit de ambachtslieden, die bij voorkeur daarbij geplaatst zijn in ondergeschikte rangen. De droevige kreet van: *Brand! Brand!* ontstemde ieder mensch meermalen; kwamen de brandbluschmiddelen op de noodlottige plaats aan, was ondanks de ongeruste gemoedsgesteldheid altijd de eerste vraag: Waar is Mijnheer HELB? Hij, doordrongen van deelneming, en op de onberekenbare gevolgen bedacht, was niet te zoeken; maar reeds bezig zijne zorgvolle bevelen beleefdelijk te geven, en in zoodanige algemeene verlegenheid altijd voorafgegaan door de woorden: Bedaard mannen! Bedaard!! — En zijne hem aangeborene bezadigdheid vond immer weerkaatsing ten goede; terwijl hij even ijverig medewerkte als hij bedaard was.

Als Lid en Deelnemer van al wat nuttig kan genaamd worden, was hij onder anderen bij de oprigting van ons liefhebberij Tooneelgezelschap *Thalia*, de krachtige steun: het meerendeel der destijds uit ijver ondernemende personen, waarvan velen nog jong, en waaronder sommigen die zelf nooit eenen Europeschen Schouwburg gezien hadden, moedigde hij aan, was hij hen als Tooneelminnaar en kenner, Tooneelmeester, en waar het woord *Help!* werd geuit, daar verleende HELB *hulp!* Ook hier zal hij gemist worden en waar niet al?

Wat de Luthersche Gemeente als weldoend Lid en braaf Ouderling aan hem verliest, dit laten wij op zijne plaats, daar dit door den WelEerwaarden Predikant C. M. MOES, op *Hemelvaartsdag* van den Kansel zoodanig is uitgedrukt, dat wij ons onbevoegd verklaren, daar iets af of bij te voegen. De tranen zoo der vrouwen als mannen bij die gelegenheid in *Gods Huis* gestort, zijn de onloochenbare bewijzen van waarachtig gevoel en dankbare erkentenis!

Dat deze herinneringen hem vergezellen, dat de overtogt van hem en de zijnen voorspoedig zij! hun lieder gezondheid voortdurend, en mogt het zijn wensch zijn: *dat wij hun allen nog eenmaal alhier mogen terug zien!*

In ieder opzigt, GOD zij met *hem* en de *zijnen!!!*

Onlangs werd voor de gezworenen te Berlijn de volgende zaak behandeld. Er bevond zich namelijk op de bank der beschuldigden een jong mensch, deftig in het zwart gekleed, zeer bleek van gelaat; het was de zijdewerkersgezel KÜHNE, beschuldigd van moord. KÜHNE stond sinds geruimen tijd in naauwe betrekking met een meisje van 17 jaren, dochter van den portier van het museum te Berlijn en MARIA DUBOIS genaamd. Hij was voornemens haar te huwen, doch hare ouders schenen hem niet zeer genegen, en dit bleek vooral uit de wijze, waarop de bruidegom van eene oudere zuster van MARIA, boven hem werd voorgetrokken en vriendschappelijk behandeld. De jonge lieden hadden hiervan veel verdriet, en vooral MARIA, die zich de zaak eindelijk zoo sterk aantrok, dat zij meermalen aan haren minnaar te kennen gaf, dat zij zich van het leven wilde berooven, door zich in het water te werpen. KÜHNE zocht haar daarvan terug te houden, doch hij deed haar eindelijk zelf den voorslag, om zamen te gaan sterven, echter niet door zich te verdrinken, maar door middel van een pistool. MARIA stemde daarmede in, en dit afgrijselijk plan werd nog bevorderd door een twist, die het arme meisje in augustus 1852 met hare moeder had. In den namiddag van den volgenden dag noodigde zij KÜHNE uit hun plan te volvoeren. KÜHNE verklaarde zich daartoe bereid, en ging onmiddellijk een pistool met dubbelden loop koopen, dat hij vervolgens laadde met de twee helften van een daartoe opzettelijk doorgehakten kogel. Thans plaatsten zich de beide jonge lieden op eene sofa, in eene achterkamer van de woning van MARIA's ouders. Zij spraken af, dat KÜHNE eerst zijne beminde en daarna zich zelf zou doodschieten. MARIA ontblootte daarop haren boezem, KÜHNE legde op haar aan, drukte los en — het meisje zonk ineen, maar voegde tevens haren minnaar met zachte stem toe: »Het doet geen pijn!" Thans keerde KÜHNE het pistool tegen zich zelven, zette het zich op de borst, en ook nu weder viel het schot, doch KÜHNE bleef, zonder dat het regt blijkt hoe, ongekwetst. Zijne beminde, die nog leefde, spoorde hem aan, zich op eene andere wijze te dooden, en de ongelukkige bragt zich daarop met een scheermes van MARIA's vader, verscheidene wonden in de borst toe; doch toen hij bemerkte, dat hij ook op deze wijze zijn doel niet zou bereiken, nam hij een handdoek en zocht zich daarmede aan de klink der deur te verworgen. Ook deze laatste poging mislukte echter, want toen men onmiddellijk daarop in de kamer kwam, vond men KÜHNE wel bewusteloos, maar toch nog in leven. Zijne bruid, die toen ook nog leefde, stierf weinige minuten daarna. KÜHNE daarentegen herstelde; en stond nu teregt wegens moord, gepleegd opzettelijk en met voorbedachten rade; terwijl tevens in de aanklagt werd betwijfeld, of het voornemen, om ook zich zelf te dooden, hem in den beginne wel ernst was geweest. De beschuldigde, echter, kwam tegen dit laatste ernstig op en beweerde, dat hij alleen door toevallige omstandigheden was verhinderd, om zijn vast voornemen ook zich zelf het leven te benemen, te volvoeren. De verdediger voerde aan, dat de moord was gepleegd met de volkomen toestemming der vermoorde, doch de gezworenen spraken, niettemin het schuldig uit en het geregtshof veroordeelde KÜHNE om te worden onthoofd. Onder het talrijk publiek, dat de openbare teregtzitting bijwoonde, bevonden zich zeer vele dames.

Het is bekend, dat er op onzen aardbodem nog menschen (indien men hun dien naam mag geven) gevonden worden, bij wie de beschaving nog zoo weinig is doorgedrongen, dat zij zich met het vleesch hunner medemenschen voeden. De gedachte daaraan doet ons met ijzing en afschuw rillen, en sommige lieden beschouwen het zelfs een logenachtig sprookje, even als de wonderlijke fabelen uit de *Duizend en een Nacht*, of de even wonderlijke kinderverhaaltjes van *Moeder de Gans*; maar toch is het, helaas, maar al te waar!

Op het westelijk deel van Sumatra, een eiland in onze Oost-Indische bezittingen gelegen, wordt nog heden ten dage een menschenras gevonden, dat zich aan de bedoelde verschrikkelijke gruwzaamheid schuldig maakt. Wij bedoelen de *Batta's*, een volk, dat de drie rijken Atjiën, Delli en Sinkell bewoont. Deze menschen hebben eene bijzondere taal en belijden de Schamansche godsdienst. Ofschoon onder elkander zeer eerlijk zijnde, zijn zij jegens vreemdelingen steeds op bedriegen uit. Zij wonen in dorpen, welke zij door aarden wallen en beschuttingen van bamboesriet versterken; terwijl hunne woningen van digt hout gebouwd en met *ejoo* gedekt worden. Hun aard is bijzonder lui en traag, en terwijl de vrouwen voor den rijstbouw gebezigd worden, brengen de mannen het grootste gedeelte van den dag door met eene soort van hazardspel, waarvan zij groote liefhebbers zijn, met fluitspelen en paardrijden, dat zij zonder teugels of zadel doen. Hun voornaamste arbeid bestaat in het vervaardigen van geweren, kruid, katoenen stoffen en goud- en zilverwerk. De veelwijverij is bij de *Batta's* geoorloofd; doch elke vrouw heeft hare eigene stookplaats en kookgereedschap, terwijl zij minder in achting zijn dan op de andere deelen van het eiland Sumatra.

Ziedaar eene korte schets van den aard en de levenswijs der *Batta's*, laat ons thans meer bepaald spreken van de afschuwelijke gewoonte, waardoor dat volk zich zoo berucht en verachtelijk heeft gemaakt.

De wijs, waarop hunne misdadigers ter dood worden gebragt, hangt af van den aard der misdaad. Sommigen worden eenvoudig ter dood gebragt en hun lijk blijft ongedeerd; anderen worden gedood en dan opgegeten, en wederom anderen, worden levend opgegeten; al naar gelang van de misdaad, waaraan zij zich hebben schuldig gemaakt.

Van deze laatste strafvoltrekking hebben wij ons ten taak gesteld eene beschrijving te geven.

Nadat de straf over den schuldige is uitgesproken, wordt de dag bepaald, waarop hij zal worden opgegeten en er worden boden gezonden aan alle bevriende of aan den stam verbonden hoofdlieden, om hen uit te noodigen tot de bijwoning der strafoefening, waartoe alle toebereidselen gemaakt worden als tot een feest. Honderden menschen stroomen naar het vreeselijke schouwspel, waarin zij echter behagen scheppen. Het ongelukkig slagtoffer wordt gewoonlijk buiten het dorp en soms ook in het dorp (indien het ruim genoeg is, om al de toeschouwers te kunnen bevatten) aan eenen paal en overeind staande vastgebonden. Er worden eene menigte vuren aangestoken; eenigen der *Batta's* bespelen hunne muziek-instrumenten en voorts worden alle bij feestelijke gelegenheden gebruikelijke ceremoniën in acht genomen. Nu treedt de tegenpartij van den veroordeelde, of degeen, die door hem beleedigd werd, en die meestentijds het opperhoofd is van het dorp, waarin de strafoefening plaats heeft, uit de omstanders te voorschijn. Hij is òf de wreker van eenen smaad, welke hem persoonlijk is aangedaan, òf hij treedt op als wettige beschermer en verdediger zijner onderdanen. Daarop trekt hij zijn mes, en houdt tot de aanwezigen eene korte toespraak, waarin hij nog eenmaal kortelijk de oorzaken ontwikkelt van hetgeen gebeuren zal, en hij houdt de vergaderde menigte voor oogen, dat thans het oogenblik is aangebroken, waarop de misdadiger voor zijne euveldaad moet boeten. Hij schildert dezen af als een helschen booswicht, als een satan in menschelijke gedaante, wien men niet haastig genoeg kan verdelgen, terwijl het eene verdienste en een geluk is, met eigene hand de aarde van zulk een monster te kunnen bevrijden.

Bij het hooren van die aanspraak komt den aanwezigen het water in den mond, even als bij ons het geval is, wanneer ons een geurig en heerlijk gebraden hoen of eenige andere lekkernij wordt voor den neus gezet, en zij gevoelen een onwederstaanbaar verlangen, om een stuk van het vleesch des misdadigers te nuttigen, daar zij dan verzekerd zijn, dat hij hun nooit eenig kwaad meer kan doen. Dit zijn hunne eigene uitdrukkingen en daarmede trachten zij hun Kannibaalsch bedrijf in een goed daglicht te stellen. Het genot, dat zij bij deze wraakoefening smaken, gaat alle beschrijving te boven.

Zoodra de aanspraak is geëindigd, trekken al de omstanders hunne messen. — De Radja (het opperhoofd van het dorp) of de beleedigde snijdt nu, volgens zijn voorregt, den veroordeelde het eerste stuk vleesch van het lijf. Naarmate hij eetlust heeft, snijdt hij het uit het binnengedeelte van den arm, en soms ook uit den wang, als deze hem vet genoeg toeschijnt. Dat stuk vleesch houdt hij juichend in de hoogte, en met oogen, die van vreugde en wellust in dat barbaarsch bedrijf vonkelen, drinkt hij iets van het bloed, dat uit de wonde van zijn slagtoffer vloeit. — Daarop snelt hij naar een der vuren, om zijn stuk vleesch, alvorens het te verslinden een weinig te roosten, en nu vallen al de aanwezigen als hongerige gieren op het bloedende offer aan, dat zij het vleesch van het ligchaam snijden, aan de vuren roosten en met afgrijselijken eetlust verzwelgen. — Zij worden hierbij in het minst niet geroerd door de jammerkreten van den ongelukkige, die met nog niet gebroken oogen, stukken van zijn ligchaam ziet braden en opeten. Onder het wegsterven der klaagtoonen van hun slagtoffer, dat langzaam doodbloedt, kloppen de Kannibalen met walging-wekkenden wellust op hunne magen en zij roepen uit, dat het hun goed gesmaakt heeft!

Overal is het menscheneten bij de *Batta's* door de wet bepaald en geregeld; maar men vindt bij dien volksstam ook uitzondering, waarbij de ruwste willekeur heerscht. Die uitzondering betreft voornamelijk den radja Bantam Lombo, opperhoofd van het kleine land Shap Schidjuk, in de wilde gebergten oostwaarts van Siepenrok, tusschen Tanna Dolok en Tanna Rampet gelegen. Die radja is een Kannibaal in den ruimsten zin des woords. Hij eet menschenvleesch, omdat hij het een lekker voedsel vindt, en zonder zich aan de wet te storen. Als hij geene vreemdelingen kan vangen, dan laat hij van tijd tot tijd eenen zijner slaven slagten en op de smakelijkste wijze bereiden, om hem tot middagmaal te verstrekken, zonder dat zulk een slaaf ooit eene misdaad heeft bedreven. Kan hij een slaaf koopen, dan betaalt hij er gaarne twintig Spaansche matten voor, mits de slaaf ter dege vet zij!....

FERD. HARTEN

heeft per *Triton*, Kapt DUINKER ontvangen:

MANUFACTUREN.

Fijn en *ord.* *Zwart* LAKEN.

HOOFDDOEKEN, Zwart, Blaauw, Geel, Rosé en wit Crêpe, Zwart SATIJN voor VESTEN, fijn BRUIN LINNEN voor JASSEN.

Een groot assortiment **KANTEN** en *Garen* **TUSSCHENZETSELS.**

3 ¼ Dr. Dames KOUSEN, do. Lange Mans KOUSEN en SOKKEN, HANDSCHOENEN in soorten, LINNENKATOEN, Wit Geborduurd NETELDOEK en GORDIJN FRANJES, etc. etc. etc.

NESTEN WASCHBEKKENS.

Dito TROMMELS **van 7, 9 en 12 in een *Nest.***

HOOGE SCHOENEN.

ZOETOLIE in fleschen.

PATENT OLIE **in amen en pullen, etc. etc.**

(7452) *Paramaribo, den* 8 *Mei* 1853.

De Ondergeteekenden, thans niet meer op *CREDIET* zullende leveren, bieden aan tegen zeer *verminderde prijzen* te KOOP.

Diverse Manufacturen.

Engelsch Timmer, Kuiper, Veld en andere

GEREEDSCHAPPEN,

BLIKKEN WAREN, *fijn geslepen* **Glaswerk,** ***Aardewerk,*** **potten**

SUIKERKALK, SUIKER TESTEN,

Lepels **en** ***Schuimers,***

KATOEN-ZAKKENDOEK, TOUWWERK, *GEWEREN,* ***Kruid*** **en veel meer andere** ***GOEDEREN,***

Ten vriendelijkste hunne *DEBITEUREN* tevens verzoekende, om spoedig hun verschuldigde bij hen aan te zuiveren, tot voorkoming van kosten.

(7119) A. MAC INTOSH & Co.

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 10den dezer, het schip Sara, kapt L. Wildschut, van Amsterdam.

Idem, de Eng. schoener Ladij of the Night, kapt. V. Bartoccini, van Berbice.

Den 11den, het schip Caspar de Robles, kapt. Parma, 29 dagen.

Den 12n. het schip Josina Louisa, kapt. Fekkes, beiden van Amsterdam.

UITGEKLAARD.

Den 9den, het schip Louisa Christina, kapt. L. C. Peters, naar Amsterdam, lading: 601 vaten en 300 zakken Suiker 870,314 pond, 8 balen schoone Katoen 2,800 pond, 20 vaten Rum 2,377 gallons, 51 piës ⊏⊐ Hout, 1 Kalf, 1 Schaap, 1 Geit, 8 Varkens en 60 stuks Pluimvee.

Idem, de Nd. Am. brik Niger, kapt. E. Higgens, naar Boston, lading: 326 vaten Melassie 37,471 gall., 95 balen Cacao 14,520 pond, 11 balen heele Koffij 1,870 pond en 220 pond oud Lood.

Den 13n. het schip Jan Visser, kapt. A. J. Driest, naar Amsterdam, lading: 239 vaten en 2 blomvaten Suiker 338,754 pond, 10 balen schoone Katoen 3,650 pond, 3 kelders Arrowroot 117 pond en 24 piës ⊏⊐ Hout,

den 14den, de Eng. brik Surinam, kapt. C. C. Petch, naar Liverpool, lading: 32 vaten Suiker 43403 pond, 40 | 2 leggers Rum 3091 gallons, 53 balen Cacao 7930 pond, 33 balen schoone Katoen 10925 pond, 225 vaten Melassie 29008 gallons, 50 bossen Banannes, 3 Varkens, 12 Vogels, 250 Chinasappelen en 150 stukken ⊏⊐ Hout

---

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip Caspar de Robles, kapt. Parma.—Adres bij H. C. Levij.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het schip Sara: de WelEd. Gest. Heer E. J. Slengarde en Echtgenoot en de Heer F. Sauvage.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het schip Louisa Christina: de heeren J. Helb, echtg. en 2 kinderen, J. A. van der Meulen, echtg. en 2 kinderen, C. Janse, H. Hartsinck, Mejufvr. J. D. J. Meissner, de minderjarigen H. G. en P. H. Balfour van Burleigh en de Jager P. Braakman.

Met de Nd. Am. brik Niger: de heer Salomon Gomperts Heilbron en de minderj. Emanuel Joseph Emanuels en Charles Willems.

Met het schip Jan Visser: de heeren G. Dijkmans en J. F. Lindaal.

Prijzen der Producten.

Bij inschrijving verkocht.

Suiker:

Den 11den dezer, van pl. Sardam, 31 vaten a 7,50 c.

Uit de hand verkocht:

Van plant. Berkshoven c. a., 30 vaten a 7,50 c.

Publieke Veilingen.

Door- en ten huize van den Vendumeester A. Salomons.

Dingsdag, den 10 Mei 1853.

Het Huis en Erf La. B No. 5, gelegen aan de Gravenstraat; aankomende nu wijlen den heer M. M. A. Coupijn.—*f* 7000.— Opgehouden.

Door- en ten huize van den Vendumeester J. F. Favereij.

Dingsdag den 10 Mei 1853.

De grond l'Hermitage met de daarbij behoorende 2 slaven.—*f* 4000.— Opgehouden.

Door- en ten huize van den Vendumeester J. C. Gomperts.

Vrijdag den 13 Mei 1853.

Het Huis en Erf gelegen aan de groote Dwarsstraat. La. E. No. 205, aangekomen hebbende den boedel A. C. C. van Tromp.—*f* 535.— J. C. Janssen.

BURGERLIJKE STAND.

Op den 13 Mei zijn in ondertrouw opgenomen: Fredrik Taunay zich teekenende F, Taunay Fz. en Maria Geertruida Susanna Wesenhagen.

Adam Lodewijk Moutwijn en Dorothea Hendriette Wijnmoet.

Van den 7n. tot den 14n. Mei zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 7den, Mariana Dorina Bergeik, n. g. 84 j.,

Den 9den, Rudolph Johannes Raatgever 17 maanden en 12 dagen.

Binnenlandsche berigten.

Paramaribo, den 11 Mei 1853.

Bij Gouvernements resolutie van den 6n. dezer maand No. 634, is aan de gemanumitteerde Catharina Dorothea Judith Goes, vergund, om, met weglating van den familienaam van Goes, voortaan dien van *Folborn* aan te nemen, en zich alzoo te noemen: *Catharina Dorothea Judith Folborn.*

Paramaribo, den 11 Mei 1853.

Bij Gouvernements resolutie van den 6n dezer maand No. 631, is de heer M. J. Goedman benoemd tot *Wijkmeester* in wijk La. C.

Paramaribo, den 11 Mei 1853.

Bij Gouvernements resolutie van den 6n. dezer maand No. 641, zijn, onder de nadere goedkeuring des Konings, benoemd tot *2e. Luitenants* bij het Bataillon Schutterij van *Paramaribo:*

De Adjudant Onder-Officier J. A. May, en de Sergeant J. van Gelder.

Paramaribo, den 11 Mei 1853.

Bij Gouvernements resolutie van den 9n. dezer maand No. 654, is aan Mejufvrouw Catharina Gertruida Adrianna Dur Épée la Parra, Onderwijzeres van den 4n. rang, admissie verleend tot het houden eener *School* binnen deze Kolonie.

Paramaribo, den 13 Mei 1853.

Bij Gouvernements resolutie van den 10n. dezer maand No. 665, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, aan den Heer H. C. Boer, op het daartoe door hem gedaan verzoek, *eervol* ontslag verleend als 2n. Luitenant der divisie *beneden Commewijne.*

AANZOEK VOOR VRIJGEVING.

Den 11*den* *Mei* 1853.

Van de slavin *Sijlvia*, geboren in 1816, waarvan de moeder onbekend is, en hare kinderen: *Marius*, geboren in 1840, *Johanna*, geboren in 1843, *Frederika*, geboren in 1846, *Antoinetta*, geboren in 1850 en *Lambertus*, geboren in 1852; allen toebehoorende aan plantagie *Annasburg*, divisie *boven Cottica* en *Perica.*

Van het slavenkind *Philippina*, geboren in 1850, dochter van *Quassiba*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. C. Milgen.

Van den slaaf *Charles*, geboren in 1805, waarvan de moeder onbekend is; toebehoorende aan de uitlandige weduwe Burns geboren Paterson.

Van de slavin *Clasina*, geboren in 1829, dochter van *Queen*, en hare kinderen: *Frederica*, geboren in 1849 en *Frits*, geboren ren in 1852; toebehoorende voor den vrijdom aan C. A. Wois.

Van den slavenjongen *Rudolf*, geboren in 1842, zoon van *Kettie*; toebehoorende aan Ra. Fernandes.

Den 13*den.*

Van de slavinnen: *Saraatje*, geboren in 1818, dochter van *Sophietje* en *Dorothea*, geboren in 1833, dochter van *Martha*; toebehoorende aan den boedel van wijlen J. G. Kramer.

NB. *Zullende bij anticipatie van den gewonen termijn van afkondiging, na verloop van acht dagen, op het laatste verzoek worden gedisponeerd.*

Transport.

Den 9den Mei 1853. G. M. Muller als in huwelijk hebbende Josephina Adriana Gouttière, aan A. F. Lissone, van het Huis en Erf aan de *Keizerstraat*, N. W. La. D No. 165, O. W. La. D No. 194b.

Paramaribo, den 9 *Mei* 1853.

Policie.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Policie opgaaf gedaan, dat zich uit de stad en hare omstreken verwijderd hebben:

1. Op den 7 Mei ll. de slaven *Albert* en *Cornelis*, aankomende A. B. de Vries.

2. Op den 9 Mei ll. de slaaf *Augustus*, aankomende A. W. Schramm.

3. Op den 11 Mei ll. de slaaf *Johannes*, aankomende A. Harris.

en 4. Op den 13 Mei ll. de slavin *Sophietje*, aankomende J. M. Pietzcker.

terwijl van de opgegevene bij vorige aankondiging nog afwezig zijn:

1. De slaven *Jacob*, *Laurens*, *Present* en *Jacob*, aankomende de wed. H. J. Braam doch werkende op de plant. *Montresor.*

2. De slaaf *Buonaparte*, aankomende den Boedel D. B. de Mesquita.

3. De slaaf *Welkom*, aankomende N. Box nom. ux.

4. De de slaaf *Frederik*, onder straatvoogdij van C. L. G. van Amson, afkomstig van den boedel Dorie van Kammel.

5. de slaaf *Willem*, aankomende den boedel A. C. Gillard.

6. de slavin *Jaba*, aankomende J. H. Bedeman.

7. het slavenmeisje *Quassiba* of *Rachel*, aankomende den boedel van M. van J. W. Boon.

Elk en een iegelijk, wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet optehouden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de publicatie van 5 Februarij 1834 G. B. No. 1 vastgesteld.

Paramaribo, den 13 *Mei* 1853.

CORRESPONDENTIE.

Het artikel van K. is te uitgebreid om ingevolge het gedaan verzoek, in zijn geheel te worden opgenomen,

---

Gedrukt bij A. L. G. DE RANDAMIE,